

Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8. 6001 Pf.: 127.
Tel.: 76/500-550 • Fax: 76/500-570
E-mail: kjmk@kjmk.hu

Szakmai beszámoló
a Nemzeti Kulturális Alap Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma
által támogatott
Könyvtári találkozások 2018-2019 – Bács-Kiskun megyei ismeretterjesztő programok
című pályázat megvalósításáról
Pályázat azonosítószáma: 201108/01897

Ebben a pályázati ciklusban (2019. április és június közötti időszakban a Katona József Könyvtár diák- és felnőtt olvasóinak, látogatóinak ismeretbővítő **előadásokat, rendhagyó órát**, szerveztünk. Az immár évtizedes hagyományra visszatekintő „*Nem középkolás fokon...*” ismeretterjesztő, olvasásnépszerűsítő sorozatunk keretében hat programot valósítottunk meg, Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban. A programokon a részvétel mindenki számára nyitott és ingyenes volt.

A hat programból álló sorozatunknak összesen 453 résztvevője volt. Egy-egy programot átlagosan 75-en látogattak. Tematikai bontásban három előadás, kettő rendhagyó történelemóra óra és egy könyvbemutató. A rendhagyó órákon összesen 230 középkolás diák vett részt, öt kecskeméti középkolásból.

A programsorozat időrendi áttekintése

Dátum	Programok	Közönség	Létszám
2019. 04.16.	<u>Rendhagyó történelemóra</u> <u>Holokauszt Magyarországi Emléknapja</u> <u>„A magyar zsidók deportálása »simán«</u> <u>ment”</u> Előadó: <u>Dr. Molnár Judit történész,</u> <u>holokausztkutató egyetemi docens</u>	Bányai Júlia Gimnázium, Bólyaj János Gimnázium, Kada Elek Közgazdasági Sz.	49
04 .24.	<u>Rendhagyó történelemóra</u> <u>Karthágó és a só. Az ókortörténet babonái</u> Előadó: <u>Dr. Németh György Amadé az MTA</u> <u>doktora ókortörténész, egyetemi tanár</u>	<u>Bányai Júlia Gimnázium</u> <u>Kada Elek Közgazdasági</u> <u>Sz.</u> <u>Piarista Gimnázium</u> <u>Református Gimnázium</u>	181
06.01.	<u>Gyöngyösi Levente kórusművei</u> Előadó: <u>Gyöngyösi Levente Erkel- és</u> <u>Bartók-Pásztory-díjas zeneszerző</u> <u>Km. Aurin Leánykar, vez. Durányik László</u>	Felnőtt közönség	61
06.04.	<u>A Nagy Recesszió – Globális pénzügyi</u> <u>válság</u> Előadó: <u>Pogátsa Zoltán PhD</u> <u>közgazdász, egyetemi docens</u>	Felnőtt közönség	<u>68</u>
06.14.	<u>Dr. Ujlaky István: A bolygó hollandi és a brit</u> <u>szuperhatalom. Könyvbemutató</u>	Felnőtt közönség	46
06.22.	<u>"Mosolygós kecskeméti szőlőfürtök"</u> Előadó: <u>Dr. Hajdu Edit, kertészmérnök,</u> <u>szőlőnemesítő, genetikus</u>	Felnőtt közönség	48
Összes:	6 program		453

Programok tartalmi leírása:

Rendhagyó történelemóra

„A magyar zsidók deportálása »simán« ment” – Emlékezés a magyar holokauszt áldozataira

Előadó: Dr. Molnár Judit történész, holokausztkutató, egyetemi docens

A Holokauszt Magyarországi Emléknapja, április 16. 1944-ben ezen a napon kezdődött meg a gettósítás Északkelet-Magyarországon és Kárpátalján. Az ezt követő hónapok során több mint 400 000 zsidót zártak gyűjtőtáborokba, majd hurcoltak el Magyarországról Auschwitz-Birkenaubába. Hagyományainkhoz híven, erről egy rendhagyó történelemórával emlékeztünk meg.

Az előadásban a Horthy-korszak kirekesztő, antiszemita politikájának állomásait mutatta be a szakértő, amely elvezetett az 1944-es tragikus korszakhoz. A Sztójay-kormány, a német szakértőkkel karöltve alig négy hónap alatt megbélyegzett, kifosztott, elkülönített majd deportált mintegy 440.000 zsidónak minősített magyar állampolgárt. Kecskemétről két szerelvényel több mint 5000 csecsemőt, gyermeket, idős embert, férfiakat és nőket deportáltak az auschwitz-birkenauai haláltáborba. Külön értéke volt az előadásnak, a kecskeméti események részletes bemutatása és emlékezete. Az előadás áttekintést nyújtott minden középiskolás számára, ami hozzájárult a korszak megértéséhez, jól kiegészítette a középiskolai tananyagot.

Rendhagyó történelemóra

Karthágó és a só. Az ókortörténet babonái

Előadó: Prof. DR. Németh György Amadé ókortörténész, MTA doktora, egyetemi tanár

Az rendhagyó óra ókori történeteket tárgyalt sajátos nézőpontból, melyek annyira közismertek, hogy szinte közhellyé váltak: Mindenki úgy tudja például, hogy Karthágót a rómaiak porig rombolták, majd a helyét sóval lehintették, hogy Drakón hírhedetten kegyetlen törvényeket hozott, hogy Julius Caesar, miközben átkelt a Rubiconon, azt mondta: `a kocka el van vetve` és hogy Attilát hármassal koporsóban temették el a Tisza medrében. És mindenki rosszul tudja! Mindezek nem az olvasók, sokkal inkább az ókori tárgyú könyvek, tankönyvek, lexikonok, valamint azok szerzőinek hibája. Az eredeti források, nem hogy nem erősítik meg ezeket a közkeletű vélekedéseket, de homlokegyenest ellenkezőt állítanak, vagy éppen egy szót sem szólnak róluk. Nem könnyű tehát kibogozni és rekonstruálni, mi is történt

valójában. Az előadás ezekre adott szakmailag hiteles válaszokat, közérthető formában, ezáltal jól kiegészítette az iskolai tananyagot.

Gyöngyösi Levente zeneszerző kórusművei
Előadó: Gyöngyösi Levente Erkel- és Bartók-Pásztory-díjas zeneszerző
Km. Aurin Leánykar, vez. Durányik László

Első igazi kórusművével, a „Cantate Domino”-val kezdődött Gyöngyösi Levente zeneszerző előadása. A komponista felvázolta életének fontosabb állomásait kolozsvári születésétől, az Orbán György-tanulmányokon át zeneszerzővé válásáig. Ismertette azokat a zenei impulzusokat, melyek leginkább tetten érhetőek munkáin: többek között az Orfeo Zenekar tagjaként a régizénevel való szoros kapcsolatát, Mozart és Britten, Bartók és Kodály, valamint a népzene fontosságát emelte ki. Három saját kompozícióját mutatta be a jelenlévőknek. Az „O Maria, noli flere” nem a Szent Szűzről, hanem Mária Magdolnáról szólt. Igazi ujjongó „hejehuja” a strofikus szerkezetű „Puer natus in Betlehem”, mely egy pop-jazz darab. A 20 éves jubileumát ünneplő, Durányik László-vezette Aurin Leánykar a tőle megszokott profizmussal szólaltatta meg Gyöngyösi Levente (és Orbán György) műveit, melyek embert próbáló feladatot jelentenek énekesnek és karvezetőnek egyaránt.

A Nagy Recesszió – Globális pénzügyi válság

Előadó: Pogátsa Zoltán PhD közgazdász, egyetemi docens

Tíz éve, 2008 végén tört ki a Nagy Recessziónak is nevezett globális pénzügyi válság. A válság az amerikai és az európai pénzügyi szektorok hálózatos összekapcsolódásain keresztül hamar átgyűrűzött az euro zónába is. Az előadás ennek a folyamatnak az átfogó ismertetésével kezdődött, majd olyan kérdésekre kereste a választ, mint hogy milyen a válság természetrajza, túl vagyunk-e már a válságon? Bemutatta a gazdasági válság mélyrétegeiben meghúzódó folyamatokat. Kitért azokra a gócokra, amelyeket a nemzetközi üzleti sajtóban a leggyakrabban emlegettek, a következő epicentrumaként: az olasz bankrendszerre, a feltörekvő piacokra (Argentína, Törökország), illetve a kínai gazdaságban jelen lévő buborékokra. Az érdeklődő, aktív közönség számtalan kérdést fogalmazott meg a témával kapcsolatban.

Dr. Ujlaky István: A bolygó hollandi és a brit superhatalom – Könyvbemutató

A kötet szerzője történész, középiskolai tanár, 10-15 éve a tengeri hatalmak ókori- középkori-újkori történetét kutatja. Második kötete jelent meg ebben a témában.

Hollandia már a XVII., Nagy-Britannia pedig a XIX. században olyan fölényre tett szert a Világtengeren, amire nincs korábbi példa. Hegemóniájuk és a tengerekkel való kapcsolatuk nem csupán a hadiflottán alapult, hiszen a kereskedelemben és a halászatban is élen álltak. A tengerre nyitott országok történetének kutatásánál a szerző egy új fogalmat vezetett be a „Kikötő típusú” államok megnevezéssel.

A "tenger-járás" befolyásolta az iparukat, kereskedelmüket, a tudományos életüket, a művészetekben, sőt még a köznyelvüket is.

A beszélgetés során olyan kérdésekre kaptunk választ, hogy mennyire „tengeri” egy tengeri hatalom gazdasága? Miben más a társadalmi szerkezete, berendezkedése, az emberek mentalitása? Szó esett hajókról, kalózkodásról, rabszolga kereskedelemről, valamint a téma szépirodalmi művekben megjelenő feldolgozásáról, film-adaptációkról. A könyvbemutató dedikálással fejeződött be.

A mosolygós Kecskeméti csemegezőlő

Előadó: Dr. Hajdu Edit kertészmérnök, mezőgazdasági genetikus, szőlőnemesítő

A Kárpát-medence népei már régóta termesztették, fogyasztották a térségben megtermelt szőlőket. A középkorban még a borszőlők termését fogyasztották. Az 1700-as évek végén hazánkba bekerült a németeket, Mária Terézia a Duna mentére betelepítette, elindult az étkezési szőlő piacra termelése. Termesztő tájak alakultak ki Buda környékén, a Duna-kanyarban. Nagy fordulatot jelentett a filoxéravész idején Kecskemétre költözött Mathiász János nemesítői tevékenysége. Először fajtagyűjteménybe telepítette a csemegezőlő alkalmas szőlőket, majd a szőlővirágok kasztrálását, beporzását végezte.

Kecskemét híres nemesítője Kocsis Pál, kezéből került ki sok csemege hibrid: az 'Attila', a 'Gloria Hungariae', az 'Irsai Olivér' és a 'Kocsis Irma', aminek elismeréseként Kossuth-díjat kapott. A stafétabotot dr. Szegedi Sándornak, a MTA doktorának adta át, aki a kutatóintézet kecskeméti igazgatója és a csemegezőlő-fajták nemesítésének témavezetője lett. Amíg Mathiász és Kocsis magánnemesítőként dolgozott, Szegedi ezt a kutatási feladatot már állami megbízásban és állami támogatással végezte. Kecskemét nemesítői világhírnevet szereztek fajtáiknak, a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézetnek, Kecskemét városnak és Magyarországnak. Fajtáikat keresik és termesztik itthon és határainkon kívül. Az érdeklődő, aktív közönség számtalan kérdést fogalmazott meg, végül beszélgetéssé alakult.

Az előadásokhoz kapcsolódóan, a könyvtár aulájában könyvajánlót készítettünk a könyvtár gyűjteményéből, mellyel a téma feldolgozását, a tartalomban való elmélyülést segítettük, hozzájárulva a középiskolai tananyag sokoldalú feldolgozásához.

PR munkánk eredményeként a programokról tájékoztató jelent meg a Kecskeméti Kínálóban, Kecskemét Város és könyvtárunk honlapján. Könyvtárunk Facebook felületén is beszámoltunk a programokról. Nyomtatott meghívó-plakátot kaptak a város kulturális intézményei, középiskolák, a könyvesboltjai:

A programokról szóló tájékoztatót beolvasták a Gong Rádió kulturális programjainlóiba.

Elektronikus meghívót kaptak a kecskeméti főiskola, a középiskolák, a kollégiumok tanárai, iskolái könyvtárosai, Kölcsönzési statisztikánk alapján kiválasztottuk azokat az olvasóinkat, akiket érdekelhet az adott témakör, ők szintén elektronikus meghívót kaptak.

Együttműködő partnereink voltak: a kecskeméti Bányai Júlia, a Bolyai János, a Piarista, a Református Gimnáziumok, a Kada Elek Közgazdasági Szakközépiskola és a Lira Könyvesbolt.

Minden előadáshoz dokumentumajánlót, mini kiállítást rendeztünk a könyvtár aulájában. Külön kiemeltük azokat a könyveket, amelyeket az adott témában kölcsönzésre ajánlunk olvasóinknak.

Az előadásokhoz értékelő, véleménykérő kérdőívet készítettünk, melyet a résztvevők önkéntes alapon, anonim töltöttek ki. A felmérés eredményét minden előadássorozat után összesítjük, mely fontos szempont a vélemények, a tapasztalatok összesítésében a következő sorozat tematikájának kialakításakor is.

Kérdőíves felméréseink és a szóbeli visszajelzések alapján úgy gondoljuk, hogy sikerült más megközelítésben, új tartalommal kiegészíteni az iskolai tananyagot, hasznos időtöltést nyújtani középiskolásoknak és a felnőtt érdeklődőknek egyaránt.

Rendezvényeink fontos eredménye, hogy ezek által is sikerült szorosabbá tennünk kapcsolatunkat város iskoláival, pedagógusaival, diákjaival, kulturális intézményeivel.

A programokkal magas színvonalú, többéves hagyománnyal rendelkező ismeretterjesztő rendezvényeket, és rendhagyó középiskolai órákat, olvasás-népszerűsítési tartalmakat valósítottunk meg.

Valamennyi előadásról felvétel készült, amelyet archiválásra, a könyvtár helyismereti gyűjteményében helyeztünk el, ezeket igény szerint belső vetítésen lehet megtekinteni.

Fontosnak tartottuk, hogy az előadásokat több korosztály is látogatta. Programjaink új és értékes ismereteket nyújtottak, újszerű megközelítésben, amely nemcsak az ismereteket, hanem a közös emlékezetet is táplálta.

Összegzés

Az általunk megvalósított programoknak az önkéntes tanulást segítő funkciója is volt: a résztvevők új tudáshoz jutottak megismerték az intézményünk nyújtotta lehetőségeket. A könyvtárban, mint közösségi térben töltött időben a társas kapcsolataik is fejlődhetnek, amely hozzájárult személyiségük formálásához, szabadidejük tartalmas eltöltéséhez. A tevékenységek megvalósítása közösségfejlesztő hatással jár, erősítik a Katona József Könyvtár és Kecskemét intézményeinek és szervezeteinek együttműködését.

A „Nem középiskolás fokon...” ismeretterjesztő olvasásnépszerűsítő hosszú múltra visszatekintő sorozatunkban összesen 6 programot tartottunk. A sorozat előadásaihoz elégedettségi kérdőíves vizsgálatot is készítettünk. Az értékelő, véleménykérő kérdőíveket a résztvevők önkéntes alapon, név nélkül tölthetik ki. A felmérés eredményét minden előadásorozat után összegezzük, melyek fontos támpontot adnak a következő sorozat tartalmi kialakításában is.

Kérdőíves felméréseink és a szóbeli visszajelzések alapján úgy gondoljuk, hogy sikerült megújuló tartalommal, értékes információt és hasznos időtöltést nyújtani középiskolásoknak, főiskolásoknak és a felnőtt érdeklődőknek egyaránt.

A pályázati beszámoló elérhető: <http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/> és a <http://www.bacstudastar.hu/palyazatok> oldalakon.

Kecskemét, 2019. július 19.

Ramháb Mária
megyei könyvtárigazgató
főtanácsos

